

## ***FN-forbundets menneskerettighedsudvalg***

***December 2022***

### **Eksempler på at menneskeretsforkæmpere knægtes**

Nedenfor et antal eksempler på at organisationer og personer som arbejder for menneskerettigheder udsættes for forfølgelse af myndigheder. Listen, som er ordnet alfabetisk, kunne være meget længere. I bunden et citat fra en rapport fra udenrigsministeriet om emnet

Kilder til informationerne er flere, men mange eksempler er hentet hos FN's menneskerettighedsråd og andre via søgning ud fra alment kendskab til problematiske forhold.

#### **Bahrain**

I olielandet Bahrain sidder på tolvte år den dansk-bahrainske statsborger Abdulhadi al-Khawaja fængslet, fordi han i 2011 har deltaget i demonstrationer for menneskerettigheder. Det er også en sag som FN's særlige rapportør for menneskeretsforkæmpere, Mary Lawlor følger. Hun har for nyligt skrevet til Danmark og opfordret til en langt mere ihærdig indsats for at få al-Khawaja løsladt. Det forlyder at udenrigsministeriet i Danmark fører en såkaldt kritisk dialog med Bahrain om sagen, men åbenbart ikke insisterende nok. Hele 7 danske udenrigsministre har indtil nu haft sagen i hænderne.

#### **Belarus**

Der blev slået voldsomt ned på demokratibevægelsen i Belarus (Hviderusland) i 2020. Mange forkæmpere for demokrati og menneskerettigheder blev idømt hårde straffe. En leder, Mikalaj Autukhovitj, blev idømt 25 år efter anklager for terror, forræderi og kupforsøg – typiske anklager mod menneskeretsforkæmpere i autoritære regimer. Ni andre i den samme sag blev idømt fra 15 til 20 års fængsel, herunder en ortodoks præst, Sergej Rezanovitj.

#### **Danmark**

Der er ikke meget grov forfølgelse af menneskeretsforkæmpere i Danmark, men alligevel. Rektor på Nyborg Gymnasium, Henrik Stokholm, protesterede i to omgange, 2019 og 2021, offentligt imod at elever på gymnasiet stod til udvisning og også imod, at de skulle stoppe deres skolegang, mens de ventede på at kunne udrejse. Hans engagement i disse menneskeretssager blev mødt med voldsom kritik fra enkelte folketingspolitikere, som ikke ville respektere hans engagements i sagen. Henrik Stokholm modtog i 2021 Institut for Menneskerettigheders menneskeretspris. Den danske udvisningspraksis er senere i øvrigt delvist blevet underkendt af Den Europæiske Menneskeretsdomstol som brud på retten til familieliv.

#### **Israel/Palæstina**

I foråret 2022 tvangslukkede Israel 6 palæstinensiske menneskeretsorganisationer med påstand om, at de indirekte støtter terrorisme. Fx USA og EU har fundet de fremlagte "beviser" utroværdige og afvist den

israelske påstand. FN's højkommissær for Menneskerettigheder har kaldt lukningen et angreb på menneskeretsforkæmpere og (med særlig reference til en kvindeorganisation) udtalt "at det er ikke terrorisme at kæmpe for kvinders rettigheder". De seks organisationer, (Addameer Prisoner Support and Human Rights Association, Al-Haq rights group, the Union of Palestinian Women Committees (UPWC), the Union of Agricultural Work Committees (UAWC), the Bisan Center for Research and Development, the Palestine chapter of Defence for Children International and the Union of Health Work Committees (UHC)) er fortsat tvangslukkede, da Israel har ignoreret de internationale protester.

## **Kina**

Der er også en enorm mangel på menneskerettigheder i Kina. Her presses urighurere i nord med alle grove midler til at rette ind efter den autoritære regerings ønsker, men problemet er langt bredere. Den relativt nye "sikkerhedslov" bruges til at gøre forkæmpere i både Hong Kong og det øvrige Kina tavse. I en 2021-rapport fra en kinesisk organisation af menneskeretsforkæmpere fremhæves det, at myndighederne meget aktivt har brugt Corona-situationen til at begrænse menneskerettighedsforkæmpers arbejde – og i øvrigt at søge at forhindre omtale af de menneskeretlige konsekvenser af Kina's hårde metode til at undgå sygdomsspredning.

## **Marokko**

Personer som kæmper for borgernes rettigheder i det besatte Vest-Sahara, er ildeset i Marokko og bliver aktivt straffet. Det gælder fx. Naâma Asfari and Khatri Dadda, som har været bag tremmer i årevis med domme på henholdsvis 30 og 20 år. FN's særlige rapportør, Mary Lawson, har kraftigt opfordret Marokko til "at holde op med at angribe menneskeretsforkæmpere og journalister som passer deres arbejde samt skabe forhold så de kan arbejde uden frygt for repressalier".

## **Rusland**

I Rusland har organisationer og personer, som arbejder for menneskerettigheder længe haft svære vilkår. For eksempel blev menneskeretsgruppen Memorial, som i årevis har arbejdet for at sikre kendskabet til Stalins voldsomme undertrykkelse, i 2021 forbudt ved en domstol. Ofte betegner Rusland aktive i menneskeretsgrupper som "fremmede agenter", især hvis de modtager økonomiske støtte udefra – selv om dette er tilladt efter FN-deklarationen om menneskeretsforkæmpere. Chikanen mod NGO'er er blevet forstærket efter Ruslands invasion i Ukraine, hvor fx Amnesty Internationals afdeling i Rusland er blevet tvangslukket, ligesom repræsentanter for fx tyske menneskerets- og demokratiorganisationer organisationer har fået besked på at forlade landet.

## **Saudi-Arabien**

Den mest kendte forbrydelse af Saudi-Arabien mod en menneskeretsforkæmper er formentligt mordet på journalist Jamal Khashoggi i 2018 i Tyrkiet, men det er generelt farligt at sætte spørgsmålstejn ved det saudiske regime. Sådanne handlinger behandles ved en særlig domstol og i 2021 lagde denne tre år oveni en i forvejen 14-årig fængselsdom til Mohammad al-Otaibi, en af stifterne bag sammenslutningen af

menneskeretsorganisationer i Saudi Arabien. Samme år blev Abdulrahman al-Sadhan, en medarbejder i Røde Kors i landet, idømt 20 års fængsel. Forbrydelsen var, at han på Twitter havde været kritisk over for regeringen. Udøvelsen af denne helt almindelige rettighed mente Domstolen var en forstyrrelse af "den offentlige orden og religiøse værdier".

## **Tyrkiet**

I Tyrkiet har især organisationer og personer der arbejder for rettigheder for kurdiske del af befolkningen, i årevis haft det svært og blevet mødt med anklager om at de støtter terrorister. Et konkret eksempel er Haluk Gerger, tidligere formand for FN-forbundet i Tyrkiet. En artikel, hvori han argumenterede for lige rettigheder, kostede ham en fængselsstraf på 1 år, og han er kun en af mange tyrkere, som er blevet dømt for samfundsundergravende aktivitet. Mange kritikere af tyrkisk menneskeretspolitik har måttet forlade landet og aktuelt synes fx Sverige at ville se på udlevering af tyrkisk/kurdiske menneskeretsforkæmpere for at få sin NATO-ansøgning accepteret af Tyrkiets præsident Erdogan. En dansk vinkel er, at der blev set en sammenhæng mellem udnævnelsen af Anders Fogh som Nato-generalsekretær og en lukning af en kurdisk-sproget TV-station (ROJ) i Danmark.

## **Ægypten**

Det 27'ende Klimatopmøde har netop været afholdt i Egypten. Her var NGO'er og aktivister, som iflg. FN-normer kan være til stede ved sådanne møder, af Egypten henvist til et område fjernt beliggende fra mødelokalerne. Klimaaktivister ses ellers af FN's Menneskeretsråd som aktører på linje med menneskeretsaktivister og har krav på velvilje fra statslige myndigheder. Egypten er i øvrigt et land med usædvanligt mange borgere, som er fængslet fordi de var aktive i "det arabiske forår", hvor den daværende diktator blev presset til at gå af. Tallet 60.000 nævnes som det antal, der er fængslet fordi de har ønske om demokrati – en menneskeret.

## **Farligt at være menneskeretsforkæmper**

Danmark viser aktivt interesse for situationen for menneskerettighedsforkæmpere og det indgår generelt i dansk udenrigspolitik, at sådanne skal støttes og beskyttes – om end det ikke altid sker effektivt. I udenrigsministeriets rapport "Fælles om verden" fra 2021 er følgende status: "Forkæmpere for demokrati og rettigheder udsættes for angreb og overgreb. I 2019 blev mindst 250 journalister vilkårligt fængslet. Og i 2020 blev mindst 331 forkæmpere dræbt i 25 forskellige lande. Miljøforkæmpere står i forreste række. Kvindelige menneskerettighedsforkæmpere er særligt udsatte og oplever ofte krænkelser og vold på grund af deres køn. Antallet af lande, hvor arbejdstagere ikke må etablere eller organisere sig i fagforeninger øges. Strejkeretten bliver krænket i 85 pct. af verdens lande og 80 pct. nægter nogle eller alle arbejdstagere kollektive forhandlinger."